

На основу члана 22 Статута Брчко дистрикта БиХ – пречишћени текст („Службени гласник Брчко дистрикта БиХ“ број 2/10), Скупштина Брчко дистрикта БиХ на I наставку 7. редовне сједнице одржаном 9. априла 2025. године, доноси

ОПШТУ ПОЛИТИКУ БРЧКО ДИСТРИКТА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ ЗА ПЕРИОД 2025–2028. ГОДИНА

Скупштина Брчко дистрикта БиХ (у даљем тексту: Скупштина), у складу са својим овлашћењима утврђеним Коначном арбитражном одлуком, Статутом Брчко дистрикта БиХ и законима које је донијела почевши од 8. марта 2000. године, утврђује Општу политику Брчко дистрикта БиХ и програмске принципе за дјеловање законодавне и извршне власти у Брчко дистрикту БиХ у периоду 2025–2028. година (у даљем тексту: Општа политика).

Општа политика односи се на сљедећа питања и области: брига о људима; здравство; образовање; култура и спорт; убрзани привредни развој и изградња инфраструктуре. Свака област обухвата конкретне мјере са јасно постављеним циљевима и усмјерена је на подизање животног стандарда свих грађана Брчко дистрикта БиХ (у даљем тексту: Дистрикт) на виши ниво.

1. Позиција Брчко дистрикта БиХ у свјетлу Коначне арбитражне одлуке

Власти и институције Дистрикта ће штитити позицију Дистрикта која је одређена Уставом Босне и Херцеговине и Коначном арбитражном одлуком. Власти Дистрикта су одговорне да институције Дистрикта функционишу трајно и стабилно, као и да их учине ефикаснијим кроз сталан процес прилагођавања европским стандардима. Прихватање одредаба Коначне арбитражне одлуке, које прописују да је Дистрикт кондоминијум два ентитета под директним суверенитетом БиХ, представља правац у коме ће Дистрикт јачати своју уставну позицију кроз сарадњу са државом и ентитетима по свим питањима која су битна за Дистрикт, али и БиХ и њене ентитете. Дистрикт ужива значајан степен самосталности кроз властиту извршну, законодавну и судску власт, што је предност у односу на друге општине и градове у Босни и Херцеговини. Ипак, овај степен аутономије носи са собом и изазове, посебно због специфичног процеса доношења одлука у извршном и законодавном оквиру.

Комплексност одлучивања уз поштовање принципа једнакости три конститутивна народа ствара политички изазовну ситуацију која захтијева висок ниво посвећености ради одржања политичке стабилности као темеља за адекватно функционисање свих институција у Дистрикту.

Општа политика се заснива на визији Дистрикта у којем животни стандард, као основни предуслов одрживог развоја, омогућава сваком грађанину испуњење основних потреба и достојанствен живот. То подразумева не само материјална примања већ и све аспекте квалитетног животног окружења. Током наредне четири године, фокус свих активности остаје постизање трајних и одрживих побољшања у областима које су дефинисане као приоритетне, у корист свих грађана Дистрикта.

2. БРИГА О ЉУДИМА

Брига о људима је област Опште политике која неће посебно издвојити било коју категорију грађана Дистрикта, већ ће мјерама које садржи позитивно утицати како на младе и људе средње животне доби, тако и на пензионере. Потребно је унаприједити стање у здравству, да породица као основна ћелија друштва има већу подршку, да има на располагању далеко квалитетнију лепезу јавних услуга.

Младим генерацијама је потребно пружити подршку кроз различите мјере, јер улагање у њихов развој и образовање у будућности доноси дугорочне бенефите. То ће им омогућити да постану носиоци напретка, чиме ће се њихов допринос друштву одразити у свим аспектима живота, стварајући темеље за одржив и просперитетан Дистрикт.

Породицама у Дистрикту је потребно обезбиједити стабилан ослонац кроз унапријеђену социјалну и економску подршку, док су младима потребне прилике и ресурси који ће их мотивисати и подржати у њиховом образовном и професионалном развоју.

2.1. ЗДРАВСТВО

2.1.1. Изградња и опремање нове болнице

Ради унапређивања здравствених услуга у Дистрикту, потребно је изградити и потпуно опремити модерну болницу која би одговарала савременим стандардима здравствене његе. Ова болница би требало да има врхунске медицинске уређаје, оптималне услове за пацијенте и особље те простор за различите специјалистичке службе. Подстицање инвестиција и обезбјеђење средстава за овакав пројект кључно је за унапређивање здравственог сектора чему ће у наредном периоду бити посвећена посебна пажња.

Нова болница ће смањити притисак на постојеће здравствене установе, повећати капацитете за хоспитализацију, омогућити напредне медицинске интервенције и смањити листе чекања, а пацијенти ће добити бољу и бржу здравствену његу унутар Дистрикта.

Ради се о великом пројекту који треба реализовати и који захтијева низ мјера које се морају претходно предузети, а превасходно да се задуже представници ЈЗУ „Здравствени центар Брчко“ Брчко дистрикт БиХ да израде детаљну анализу тренутних капацитета и потреба становништва Дистрикта и да израде пројекат изградње болнице уз дефинисање кључних медицинских сектора (хитна медицина, хирургија, интерна медицина, педијатрија и друго).

Након добијања потпуне слике о потребама становника Дистрикта и израђеног пројекта, неопходно је приступити обезбјеђењу средстава кроз буџетска издвајања и могуће донације међународних организација, те покретање поступака јавних набавки за грађевинске радове и набавку медицинске опреме најновије генерације.

Такође, неопходно је предузети и одговарајуће кораке ради проширења постојећих капацитета у смислу проширења капацитета постојећих здравствених станица и амбуланти у којима се пружају здравствене услуге породичне медицине.

2.1.2. Отварање онколошке болнице и дијагностичког центра

С обзиром на растућу потребу за специјализованим лијечењем тумора, отварање онколошке болнице и дијагностичког центра омогућило би бољи приступ пацијентима, рано откривање и лијечење малигних болести. На наведени начин би се смањила потреба да пацијенти путују у друге градове, што би повећало шансе за успјешно лијечење. Такође, дијагностички центар би побољшао свеобухватну медицинску дијагностику, чиме би се омогућило прецизније и брже дијагностификовање различитих болести.

Потребно је основати стручне комисије за процјену потреба за онколошким лијечењем на локалном нивоу, те уколико се испостави да за истим постоји потреба онда идентификовати локације за изградњу онколошке болнице и дијагностичког центра, те приступити преговорима са међународним здравственим организацијама о потенцијалној сарадњи и финансирању.

2.1.3. Дигитализација здравственог система

Дигитализација и информатизација здравственог система значајно би убрзала и олакшала рад здравствених установа, унаприједила вођење медицинских података и смањила могућност грешака. Увођење електронских здравствених картона, електронских рецепата, централизованих база података, допринијело би ефикаснијој комуникацији између свих здравствених установа и пацијената и омогућило бржи приступ информацијама и заказивање прегледа без присуства пацијента, те смањило вријеме чекања.

Главни циљ који је потребно постићи је смањење административних грешака, бржи приступ медицинским подацима и лакша координација између различитих здравствених установа. Све наведено ће скратити вријеме чекања за пацијенте, побољшати прецизност у дијагностици и омогућити боље праћење здравственог стања пацијената, што у великој мјери доводи до подизања здравствених услуга на територији Дистрикта на један знатно виши ниво.

Да би били остварени наведени циљеви потребно је увођење интегрисаног електронског здравственог картона за све пацијенте, што омогућава дигитално вођење медицинских података, успостављање регистра и умрежавање свих здравствених установа у Дистрикту кроз јединствену платформу која омогућава брзи пренос медицинских података између установа, потребна је едукација медицинског особља о коришћењу нових дигиталних система и имплементација он-лајн платформи за заказивање прегледа, претрага и приступ резултатима налаза.

2.1.4. Нова политика људских ресурса здравственог кадра

Унапређивање здравственог система захтијева и промјену политике запошљавања новог медицинског особља, али и управљања медицинским особљем које је већ запослено у здравственом систему Дистрикта. Увођење стратегија за привлачење и задржавање квалитетног кадра, као и континуирано стручно усавршавање, кључно је за побољшање квалитета услуга. Такође, повећање плата, могућност стручног усавршавања и

побољшање радних услова може мотивисати здравствене раднике да остану у Дистрикту умјесто да траже прилике у иностранству.

Да би дошло до промјене у политици људских ресурса медицинског кадра и побољшања здравствених услуга, потребно је спровођење анализе тренутног стања кадрова у ЈЗУ „Здравствени центар Брчко“ и предвиђање будућих потреба, увођење система стимулација за задржавање постојећег кадра, укључујући повећање плата, додатке за рад у тешким условима и прилике за усавршавање.

Такође, мјере којима је могуће побољшати политику људских ресурса здравственог кадра су свакако и континуиране едукације и тренинзи за медицински кадар како би ишли у корак с најновијим медицинским технологијама и методима. Стручно усавршавање је потребно реализовати у референтним клиничким центрима, и то нарочито у онима с којима Дистрикт већ има сарадњу, односно онима у које се упућују пацијенти на лијечење ван Дистрикта. Јако је важно као обавезу прописати и континуитет стручних састанака љекара примарне и болничке здравствене заштите ради пружања здравствене заштите на што адекватнији начин.

Приликом планирања специјализација потребно је приступити изради плана специјализација према потребама и сходно организационим јединицама дјелатности у здравству као и увођењу програма додатног стипендирања за студенте медицине из Дистрикта са обавезом повратка у Дистрикт након школовања. Основни циљ јесте задржавање квалификованог особља у здравству Дистрикта, смањење одлива здравствених радника у иностранство и боље обучени и мотивисани здравствени радници, како би пацијент био на првом мјесту и имао адекватну здравствену заштиту.

2.1.5. Професионално управљање и увођење стандарда

Професионално управљање здравственим установама у Дистрикту, уз увођење међународно признатих стандарда, као што су ИСО стандарди за квалитет, може повећати ефикасност и транспарентност рада. Усвајањем ових стандарда обезбјеђује се континуирана контрола квалитета, оптимизација ресурса и боља здравствена заштита за пацијенте.

Ради остваривања наведених циљева потребно је оснивање независног тијела у здравству које ће вршити ревизију и контролу квалитета пружених услуга у здравственом систему и увођење редовне евалуације рада здравствених радника и управе на основу постигнутих резултата и задовољства пацијената.

Ради реализације предметне мјере, али и генералног побољшања стања у области здравства, потребно је ојачати Пододјелење за јавно здравство и у потпуности искористити капацитете и надлежности које му припадају ради промоције здравља и превенције болести на све доступне начине, укључујући адекватније контроле квалитета животних намирница и воде, спровођење програма имунизације, али и планирање, програмирање и евалуацију здравственог система у складу с надлежностима.

2.1.6. Уређење листа чекања, есенцијалне листе лијекова и заказивања на прегледе

Проблем здравственог система Дистрикта су листе чекања које су за одређене врсте прегледа недопустиве и које као такве нарушавају и доводе у питање значај самог здравственог система. Потребно је извршити анализу здравствених услуга и разлоге

стварања листе чекања за исте, у оквиру ЈЗУ „Здравствени центар Брчко“ ради креирања ефикаснијих рјешења и смањења листе чекања. У зависности од наведене анализе, потребно је утврдили листу услуга према потребама и захтјевима који прелазе норматив броја услуга у редовном радном времену и периоду чекања дужем од тридесет (30) календарских дана, а за које према листама чекања постоји потреба. Те услуге би се нашле на листи дефицитарних услуга, односно услуга за које се објективно чека дужи период од уобичајеног, те би исте биле пружене додатним ангажманом здравствених радника у ЈЗУ „Здравствени центар Брчко“ или у приватним здравственим установама које наведене услуге могу пружити у роковима који су прихватљиви за пацијенте и пружање ефикасне и правовремене здравствене заштите. Такође, неопходно је извршити и ревизију есенцијалне листе лијекова, у смислу анализе потребе постојања појединих лијекова на тој листи, као и њеног проширења узрокованог повећаним потребама грађана Дистрикта.

2.1.7. Имплементација и унапређивање концепта породичне медицине

Брчко дистрикт БиХ је прије више од двадесет година, одлуком Скупштине прихватио обавезу имплементације концепта породичне медицине, као и Босна и Херцеговина у цјелини. И поред преузетих обавеза, овај концепт је у Дистрикту само дјелимично имплементиран, а недостајући кадар је попуњен неодговарајућим (докторима медицине без специјализације која траје четири године), који није професионално дорастао овом послу, што је уз брзу замјену ових доктора у кратком времену урушавало цијели концепт. Међу самим докторима медицине није било превеликог интереса за ову специјализацију, јер је посао у постојећој организацији система примарне и секундарне здравствене заштите, неатрактиван и материјално нестимулативан, а са друге стране врло захтјеван и тежак када су у питању обим и сложеност посла.

Овај концепт није помодни хир или тек једна од реформи које су „пролазиле“ кроз наше друштво, то је концепт који у свим земљама западне Европе, представља основ здравствене заштите. Све европске земље су примарну здравствену заштиту организовале кроз концепт породичне медицине (или ГП) прије више деценија и нема назнака да ће га мијењати, јер примарна здравствена заштита организована кроз концепт породичне медицине представља темељ цјелокупне здравствене заштите. Зато је овај концепт важан.

Обавезе које проистичу из Закона о здравственој заштити у Брчко дистрикту БиХ налажу нашој локалној заједници да организује примарну здравствену заштиту (сви други нивои здравствене заштите су могући, али овај је обавезан) чијим квалитетним уређењем ће се значајно унаприједити цјелокупна здравствена заштита, јер је то први контакт пацијента са здравственим системом и циљ је да се што више здравствених проблема ријеши управо на том нивоу. Тиме се ослобађају простор и вријеме за квалитетнију услугу у секундарној здравственој заштити.

Стога се као круцијални приоритет у здравственој заштити у Дистрикту пред ЈЗУ „Здравствени центар Брчко, поставља завршетак имплементације концепта породичне медицине, путем слања што већег броја љекара на специјализацију, а ради временског премошћавања дио љекара упутити на едукацију кроз ПАТ програме, упутити што већи број медицинских сестара на едукацију кроз ПАТ програме, слати постојеће специјалисте на клиничке и дијагностичке едукације. Фонд здравственог осигурања Брчко дистрикта БиХ треба што прије да заврши израду стандарда и норматива здравствене заштите,

користећи искуства средина и земаља из окружења, што је претпоставка да овај концепт профункционише. Такође, треба припремити законске претпоставке за издвајање дијела (заинтересованих) пружалаца услуга породичне медицине у концесију, како је то већ годинама пракса у мјестима у окружењу, као и земљама у окружењу, чиме би се растеретио јавни дио здравственог система од дијела запослених, који би исту услугу пружали у статусу концесионара (приватног радника).

Овако организовани створићемо квалитетнију и јефтинију здравствену заштиту, са задовољнијим пацијентима и бољим здравственим исходима.

2.2. ПОРОДИЦА

2.2.1. Ефикаснија социјална политика

Стање социјалних потреба грађана Дистрикта представља стварност која се не смије занемарити и на коју је потребно реаговати на одговоран и адекватан начин. Прије предузимања било каквих мјера социјалне политике, неопходно је имати мјеродавну слику грађана Дистрикта који су у стању социјалне потребе. Потребно је изградити социјалне карте на територији Дистрикта. Социјална карта представља документован начин мјерења социоекономске моћи појединца/породице на тачно одређеном географском подручју и периоду и иста ће омогућити успостављање прегледније слике корисника социјалних услуга и накнада са стварним основом, а све ради планирања и праћења индикатора корисности социјалних политика те усмјеравања на појединце и групе у стварној социјалној потреби. Поред наведеног, неопходно је преиспитати сва пребивалишта на територији Дистрикта како би се обезбиједило да право на социјалну помоћ остварују искључиво они који заиста живе на територији Дистрикта, чиме ће се омогућити праведно остваривање права свим стварним корисницима.

Неопходно је наредном периоду у буџету обезбиједити додатна средства за потребе побољшања материјалног статуса угрожених лица али и за потребе реализовања омладинске и пронаталитетне политике. Све наведено је потребно спровести уз успостављање Центра за социјални рад, односно реформу Пододјелења за социјалну заштиту како би имали на располагању што ефикаснији орган који ће у пуном капацитету, на праведан и фер начин, моћи да задовољи све грађане Дистрикта који су у стању социјалне потребе.

2.2.2. Дјечји доплатак за свако дијете у складу са социјалном картом

Увођење дјечјег доплатака за свако дијете је мјера на којој је потребно приоритетно радити. Тренутно законско рјешење које третира ово питање онемогућава исплату дјечјег доплатака за свако дијете, већ то предвиђа као могућност само у ситуацији када су испуњене одређене законом предвиђене претпоставке. Због наведеног је потребно, у складу са расположивим буџетским средствима и кроз измјену законодавног оквира, омогућити да свако дијете на територији Дистрикта има право на дјечји доплатак.

2.2.3. Једнократна новчана помоћ родитељима ђака првака

Почетак сваке школске године изискује велике трошкове за све родитеље, а то финансијско оптерећење је из године у годину све веће. Потребно је радити на увођењу једнократне новчане помоћи за све родитеље ђака првака на територији Дистрикта како би ублажили финансијско оптерећење породичних буџета у том периоду године. Интенција је да овај пројекат постане константна буџетска ставка у Дистрикту и да, у

зависности од расположивих буџетских средстава, буде пресликан и на све друге родитеље чија дјеца похађају и прве разреде средњих школа и прве године студија.

2.2.4. Вртић за све

Евидентно је да су капацитети и број установа предшколског образовања недовољни, односно да се свакодневно велики број дјеце налази на листама чекања уписа и има проблем да похађа установу предшколског образовања. Наведени проблем је још евидентнији код установа предшколског карактера које се финансирају из буџета Дистрикта, односно листе чекања су дуге, а разлика у цијени услуге коју родитељи плаћају велика. Због свега наведеног неопходно је наставити изградњу додатних капацитета у предшколском образовању, у насељима Српска варош, Брезик, Брод, Кланац и Грбавица и иницирати ревизију субвенционисања накнада за обданиште родитељима чија дјеца нису уписана у установу предшколског образовања која се финансира из буџета Дистрикта. Циљ је да се свим родитељима чија дјеца похађају приватне установе предшколског образовања исплати субвенција у висини разлике цијене услуга приватних установа предшколског образовања и оних које се финансирају из буџета Дистрикта, те да се на тај начин доведу у равноправан положај сви родитељи без обзира коју установу предшколског образовања похађа њихово дијете.

2.2.5. Реконструкција градског парка, изградња парка „Пацифик“ и изградња дјечјих игралишта

Велики проблем грађанима Дистрикта представља недостатак адекватног садржаја за дјецу на јавним површинама Дистрикта. Иницирани су одређени пројекти који ће допринијети увећању броја садржаја за најмлађе категорије становништва у граду. Изграђен је главни пројекат реконструкције Градског парка у Дистрикту који укључује реконструкцију централног платоа са фонтаном, изградњу два дјечја игралишта, реконструкцију степеништа према средњошколским установама, реконструкцију пјешачких стаза унутар парка и тротоара уз саобраћајницу. За наведени пројекат су обезбијеђена и средства у буџету Дистрикта, те је у наредном периоду потребно приступити изради идејних рјешења и предузети све наредне кораке ради изградње парка Пацифик, градских паркова и на другим погодним локацијама у граду, а у сваком градском насељу изградити минимално по једно дјечје игралиште са адекватним садржајем за дјецу.

2.3. МЛАДИ

2.3.1. Програми за прво samozапослење и запослење

Програми samozапосљавања које сваке године спроводи Дистрикт постали су једна позитивна пракса која у континуитету даје резултате у смислу финансијске подршке грађанима Дистрикта који се одлуче да постану предузетници. Анализирани су програми који се реализују по систему samozапосљавања и исте је неопходно унаприједити у наредном периоду тако да у потпуности буду у функцији грађана. На првом мјесту у фокус програма за прво запослење потребно је ставити младе који се одлуче да путем овог програма покрену сопствени бизнис, са акцентом на занимања која се према подацима Завода за запосљавање покажу као дефицитарна занимања. Поред наведеног неопходно је да наведени програм не буде доступан само у одређеном периоду године, одређени број дана. С тим у вези у наредном периоду је потребно да се омогући да наведени програм буде доступан грађанима током цијеле календарске године, без јавног

позива који ће трајати одређени период. Крајњи циљ је да се програм самозапошљавања у потпуности прилагоди грађанима који се одлуче на овај корак.

Такође, послодавце је потребно охрабрити да пружи прилику младима који се први пут запошљавају да крену путем обезбјеђења егзистенције сопственим радом. Наведени ефекат ће бити постигнут увођењем пореских олакшица тим послодавцима кроз умањење, односно ублажавање оптерећења које имају као послодавци запошљавањем новог радника.

У вези с наведеним неопходно је направити и реализовати план реформе Завода за запошљавање, како би наведена институција била што ефикаснија и прави партнер Влади Брчко дистрикта БиХ у смањењу броја незапослених, али и адекватном диспозицијом радне снаге која у последње вријеме представља велики проблем свим послодавцима. Кључно је да Завод за запошљавање више пажње посвети анализи и примјени међународних стандарда и политика у области запошљавања, прикупи информације о понуди и потражњи домаће и стране радне снаге, те уз анализу и истраживање привредних, друштвених и других кретања помогне Влади Брчко дистрикта БиХ у креирању ефикасних политика у овој области.

2.3.2. Програми стамбене политике

Већ годинама се на територији Дистрикта реализује програм субвенција камата за куповину прве некретнине који се показао као јако ефикасан у ублажавању финансијског оптерећења младих који први пут купују некретнину. У наредном периоду, услед повећања каматних стопа, раста цијена некретнина и осталих пратећих трошкова, потребно је увећати удио субвенционисања каматне стопе коју субвенционише Дистрикт, како би већи износ средстава био враћен грађанима који учествују у овом програму.

Поред унапређивања постојеће позитивне праксе, неопходно је увођење сасвим новог програма стамбене политике који ће имати за циљ рефундацију средстава младима коју су платили на име пореза на додатну вриједност приликом куповине своје прве некретнине. Кроз наведени програм, уз адекватно одређене услове, Дистрикт би се обавезао да у одређеном периоду у потпуности изврши повраћај пореза на додатну вриједност који представља издашну ставку приликом куповине непокретности.

Село, као подручје, у смислу стамбене политике не смије бити занемарено. С тим у вези потребно је радити на припремању регистра сеоских домаћинстава која су у власништву Дистрикта како би иста, по знатно повољнијим условима, била понуђена младима који желе своје стамбено питање да ријеше у руралним дијеловима Дистрикта. Упоредо са предње наведеним програмом потребан је посебан програм за младе који су одлучили да постану власници земљишта у руралним подручјима с намјером становања у истима, у смислу рефундације одређеног дијела купопродајне цијене земљишта и ослобађања од плаћања свих обавеза према Дистрикту које се односе на прибављање грађевинских и свих других дозвола неопходних за изградњу простора за становање у руралним подручјима Дистрикта.

3. ОБРАЗОВАЊЕ, КУЛТУРА И СПОРТ

Систем образовања је основ сваког друштва и кључни индикатор смјера у којем ће се заједница развијати, одређујући шта се може очекивати од друштва у ближој и даљој будућности. Уважавајући значај образовања, глобалне трендове, тржиште рада и самосталност коју Дистрикт ужива, потребно је дефинисати циљеве и мјере које треба спровести у наредном периоду. Циљ је прилагодити образовни систем потребама Дистрикта, али и изазовима модерног свијета.

Уз образовање, спорт заузима важно мјесто у развоју друштва, доносећи бројне користи свим категоријама становништва. Тренутно стање спортске инфраструктуре и подршке спортским програмима није задовољавајуће, због чега је потребно уложити додатне напоре с циљем унапређивања спортских активности у Дистрикту, чинећи их доступнијим и квалитетнијим за све грађане.

3.1. Улагање у образовну инфраструктуру

Улагање у дјецу и омладину, поред финансијског улагања, увођења новог система образовања, мора бити пропраћено и адекватном инфраструктуром, у смислу обезбјеђивања адекватних услова ђацима за учење и напредовање. Из наведеног разлога потребно је предузети даље кораке ради изградње нове зграде гимназије, проширења капацитета градских основних школа, али и других школа у којима нема довољно просторија за одвијање наставе.

Изградњом анекса Прве основне школе и Четврте основне школе са двораном, створио би се додатан капацитет за похађање наведених школа, створили адекватнији услови за одвијање образовних процеса, а уједно растеретио објект у коме се одвијају образовни процеси Гимназије, будући да је дио ђака Прве основне школе упућен у просторије Гимназије што је неадекватно рјешење.

Поред тога, а водећи се чињеницом да образовање мора пратити друштвене и технолошке токове, уз унапређивање школских планова и програма који морају бити у кораку са развојем науке и технологије, неопходно је и модернизовати школске објекте, учионице и кабинете, опремити их адекватном школском опремом како би ђаци имали оптималне услове за учење и проширење знања из области које такву инфраструктуру захтијевају и били што конкурентнија радна снага.

Адекватна образовна инфраструктура, такође подразумијева и реорганизацију мреже школа које постоје на територији Дистрикта. Дакле, неопходно је извршити свеобухватну анализу капацитета школа основног образовања, те у складу с новим законским рјешењима Закона о образовању у основним и средњим школама Брчко дистрикта БиХ наставити и убрзати активности на формирању школа као јавних установа, адекватног капацитета, водећи рачуна о педагошким стандардима и нормативима који то уређују, а све са једним циљем – квалитетније образовање.

3.2. Увођење мале матуре

Анализом стања у образовном систему у основним школама, како на територији Дистрикта, ентитета, тако и у сусједним државама, у одређеној мјери субјективном оцјењивању ученика основних школа, погрешној перцепцији приликом уписивања средњих школа, а узрочно-посљедично и проблема који у тим околностима наступају, неопходно је предузети активности на измјени о Закона образовању у основним и средњим школама Брчко дистрикта БиХ ради увођења мале матуре и пријемног испита

за упис у средње школе. Мала матура представља вид преиспитивања знања које су ученици основних школа стекли и путем ње се ствара адекватнија слика о знању које су усвојили током школовања и понијели са собом. Измјенама Закона предвидјели би увођење мале матуре у писаној форми након деветог разреда, а програмом мале матуре одредили би наставне предмете из којих би ученици рјешавали тестове чији резултат би био бодован приликом уписа у средњу школу.

На наведени начин би, поред представе о знању које ученици основних школа имају након завршетка исте, имали и бољу представу о начину преношења знања са учитеља и наставника на ђаке, а све са циљем унапређивања образовног система и отклањања евентуалних пропуста који се дешавају у образовном систему.

3.3. Високо образовање

Политика у области високог образовања у Дистрикту треба да буде усмјерена на стварање система образовања који ће бити квалитетан, доступан свима и у потпуности усклађен с потребама модерног тржишта рада. У наредном четворогодишњем периоду потребно је фокусирати се на унапређивање квалитета образовања кроз имплементацију међународних стандарда и критеријума за обезбјеђење квалитета, подстицање сталне акредитације и реакредитације високошколских установа и програма, као и улагање у стручно усавршавање наставног кадра путем обука, размјене искустава и учешћа у међународним пројектима.

Инсистирање на развоју студијских програма који одговарају актуелним и будућим потребама тржишта рада, нарочито у областима технологије, инжењеринга и зелене економије, биће кључни циљ. Посебну пажњу треба посветити подршци студентима кроз повећање броја стипендија, субвенција и финансијске помоћи како би образовање било приступачније, као и на подстицању запошљавања свршених студената путем програма приправништва и предузетничких инкубатора.

Потребно је радити на интернационализацији образовања, подстицањем сарадње са иностраним универзитетима и омогућавањем међународне мобилности студената и наставног кадра, уз развој студијских програма на страним језицима како бисмо привукли међународне студенте.

Посебан нагласак треба ставити на подршку истраживању и иновацијама, обезбјеђујући буџетска средства и грантове за научно-истраживачке пројекте те подржавајући сарадњу високошколских установа са индустријом у области истраживања и развоја. Треба промовисати инклузивност кроз развој програма за цјеложивотно учење, како би образовање било доступно широј популацији, те обезбиједити једнаке могућности за образовање без обзира на социјални статус или припадност рањивим групама.

Коначно, треба успоставити механизам за праћење запошљавања свршених студената и евалуацију резултата образовних политика, уз редовно ажурирање стратегије високог образовања на основу анализе података и повратних информација свих релевантних актера. Кроз ове активности, потребно је радити на стварању модерног, конкурентног и инклузивног система високог образовања који ће бити кључни покретач економског и друштвеног развоја Дистрикта.

3.4. Дуално образовање

У образовном систему Дистрикта учињени су одређени кораци услед којих је исти унапријеђен, али друштвени и привредни токови који се дешавају брже него икада захтијевају и убрзано прилагођавање образовног система реалним тржишним потребама, стварањем обученије радне снаге, а самим тим и подизање конкурентности и привредног развоја. Из наведеног разлога неопходно је образовни систем, у складу с педагошким стандардима, свести у практичне оквири који ће бити фокус образовне политике и гарант стварања адекватне радне снаге. С тим у вези први корак ка реализацији наведеног циља је усвајање закона о дуалном образовању Брчко дистрикта БиХ чији ће основни циљ бити обликовање дијела наставног плана и програма о практичној обуци који омогућава професионални развој будућих радника у смислу стварања код ученика вјештина, компетенција и знања који одговарају потребама тржишта рада. Приликом припреме наведеног закона посебну пажњу треба посветити партнерству између школе и послодавца, задовољавању потреба послодаваца као и тржишта рада, успостављању система провјере квалитета дуалног образовања и осталим сегментима како би постављени циљ био остварен у потпуности.

Измјена законодавног оквира биће пропраћена адекватном промоцијом дуалног образовања и свих његових бенефита, те уколико исти буде правилно спроведен, ученици ће стећи предуслове за брже запослење након завршене средње школе, унаприједиће своје компетенције, а ускладиће и своје афинитете са системом образовања и потребама на тржишту рада. Крајњи резултат коме се тежи је смањење стопе незапослености, повећање конкурентност домаће привреде и економског раста, а узрочно-последично и повећање животног стандарда.

Значајну улогу у промјени стања у образовању мора преузети и Педагошка институција Брчко дистрикта БиХ којој се, кроз реализацију мјера које су саставни дио ове опште политике, али и свих будућих корака које је потребно предузети ради унапређивања стања у образовању, мора дати више на значају. Неопходно је да Педагошка институција, у ојачаном капацитету, преузме значајнију улогу приликом праћења стручно-педагошког надзора, савјетодавно-инструктивног рада са образовним особљем, али и приликом израде предлога наставних планова и програма и педагошких стандарда и норматива, све са циљем унапређивања образовног система и праћења глобалних токова у овој области.

3.5. Културно-забавни садржаји

Одјељење за привредни развој, спорт и културу у својим надлежностима има област културе, али искоришћеност капацитета тог одјељења, када су у питању културни садржаји у Дистрикту, није на задовољавајућем нивоу. Постојање културних садржаја у Дистрикту не смије бити везано само за одређени период године, исти су у континуитету потребни грађанима Дистрикта. Основни циљ у наредном периоду ће бити већа доступност културних садржаја, континуитет и квалитет садржаја који ће бити учестало доступни грађанима. Након анализе посјећености догађаја овог карактера закључак је да постоји велико интересовање за њих и да је организацију истих потребно плански уредити тако да у току сваке године постоји одређени број таквих догађаја. Дистрикт има довољна средства на располагању, али потребно је издвојити и додатна средства, инсистирати на планирању оваквих догађаја, стављању на располагање сопствених ресурса, спровођењу поступака јавних набавки и закључењу оквирних споразума са пружаоцима услуга ове врсте како би грађани Дистрикта, како млађе, тако и старије

генерације, могле током цијеле године да уживају у представама, изложбама, филмским пројекцијама, књижевним вечерима и другим културним манифестацијама.

Такође, врло битно је пружање подршке локалним умјетницима и фестивалима у смислу успостављања фондова или посебних програма за подршку локалним умјетницима и организовање редовних културних догађаја као што су музички фестивали, позоришни фестивали, и филмске пројекције. На наведени начин би се омогућило и гостовање умјетника из других градова и држава, што би проширило културну понуду и повезало локалну сцену са ширим регионалним и међународним трендовима.

Поред наведеног, потребно је анимирати младе да у раном узрасту развијају креативне хобије, осјећање за естетику и да се културно уздижу, због чега је јако битан и развој омладинских програма и креативних радионица за младе, као што су фотографија, сликарство, музика, плес и глума. На овај начин би се подстицао развој креативног потенцијала младих људи у Дистрикту и омогућило им да учествују у локалној културној сцени.

3.6. Већа и стратешка улагања у спорт и спортску инфраструктуру

Иако Дистрикт може да се похвали значајним резултатима у спорту, очигледно је да спортистима од стране Дистрикта недостаје подршка у капацитету потребном да би се спорт заиста поставио на љествицу друштвених вриједности којој и припада. Анализом стања у спорту закључено је да највећи проблем у финансирању спорта заправо представљају предефинисани поступци додјеле средстава спортским клубовима и спортистима. Крајем мандата су, у складу с могућностима, предузети одређени кораци путем којих се жели успоставити нови темељ система финансирања спорта и спортских клубова заснован искључиво на критеријуму постигнутог резултата.

Израда новог закона о спорту у Брчко дистрикту БиХ, као и пратећих подзаконских аката којима ће бити поједностављено финансирање спортских клубова и спортиста, у први план стављени резултати, на најмањи могући ниво сведена бирократија и субјективни критеријуми приликом додјеле средстава, као и дато више простора спортским клубовима и спортистима појединцима, ради промоције спорта и побољшања услова бављења спортом на територији Дистрикта, биће први корак ка унапређењу стања у спорту у Дистрикту. Наредни корак је свакако адекватно финансирање и у том смислу је потребно посебну пажњу посветити спортским клубовима и финансирању њихових редовних трошкова које имају ради учествовања на редовним такмичењима и подизања омладинских категорија. Потребно је инсистирати на прекидању праксе додјеле средстава путем пројеката од јавног интереса, односно на умањењу средстава која се додјељују по том основу, и инсистирати на додјели средстава клубовима у периоду године када су им та средства најпотребнија и за реалне трошкове које имају. Поред финансијске подршке Дистрикт ће пружати и друге видове подршке које спортски клубови искажу као потребу, у виду обезбјеђивања едукација тренера у свим спортовима и ангажовања људи који су компетентни за спорт, одржавања спортских терена и слично.

Посебан акценат ставити на спортске клубове који имају и развијају младе селекције. Ова категорија клубова мора имати посебан третман у односу на остале спортске клубове будући да је ријеч о клубовима који раде са младима, у њих улажу, анимирају их и окрећу ка правим друштвеним вриједностима, а узрочно-посљедично имају велике издатке због тога.

Иако је прича о изградњи спортских терена попримила негативне конотације на територији Дистрикта, због претходног лошег периода у организацији ове области, који је резултат искључиво лоших бирократских потеза администрације, у смислу преиспитивања потребе за постојањем спортских терена, у наредном периоду је потребно истрајати на иницијативама које се односе на улагање у спортску инфраструктуру. То свакако подразумијева завршетак изградње градског стадиона, изградњу мултифункционалне градске дворане са затвореним базенима коју би користили сви спортски клубови и грађани Дистрикта, али и изградње мање захтјевних спортских терена у градским подручјима у којима за то постоји потреба. Без адекватне инфраструктуре ирационално је улагати у спортске клубове.

4. УБРЗАНИ ПРИВРЕДНИ РАЗВОЈ

Глобални трендови се стално мијењају – региони које су некада били синоним за стабилност сада пролазе кроз промјене, док поједина подручја која су сматрана нестабилнима постају привлачна за улагања. Балкан, а посебно Босна и Херцеговина, дио су тих токова с позитивним трендовима инвестирања, које треба да искористимо како бисмо постигли крајњи циљ – унапређивање животног стандарда грађана.

Привредни развој чини основ за побољшање животног стандарда у свакој заједници. Да би се остварио жељени учинак, потребно је предузети низ корака, од стварања услова за економски раст до конкретних мјера с циљем привредног развоја. У овој области дефинисани су кључни циљеви и мјере које је потребно имплементирати с једним јасним исходом на уму: убрзан и одржив привредни развој који води ка бољем животу за све становнике Дистрикта.

4.1. Борба против корупције

Један од кључних фактора за убрзан привредни развој јесте и сузбијање корупције, односно њено свођење на најмању могућу мјеру. Борба против корупције мора бити свеобухватна – недовољно је дјеловање само кроз поједине инструменте. С тим у вези велики број мјера из ове опште политике ће дугорочно допринијети сузбијању корупције, почевши од информатизације јавне управе и здравства до доношења нових закона и подзаконских аката који ће са собом увести нове објективне методе запошљавања у јавној управи и институцијама.

Као један од битних прописа на којима ћемо инсистирати, а чија примјена ће у великој мјери допринијети сузбијању корупције је закон о утврђивању поријекла имовине носилаца јавних функција. Наведеним законом би били дефинисани принципи и надлежности у спровођењу закона, обавеза коју имовину су именована лица дужна да пријаве приликом преузимања дужности, обавеза њеног годишњег пријављивања, обавеза пријављивања послје завршетка дужности или разрјешења, као и адекватне санкције у случају кршења овог закона, односно непријављивања имовине, немогућности доказивања поријекла исте као и њене несразмјерне вриједности у односу на примања носиоца јавне функције.

Усвајањем Закона о спречавању сукоба интереса у институцијама Брчко дистрикта БиХ учињен је одређени помак када је ријеч о онемогућавању злоупотребе јавних функција ради остваривања личних интереса. Међутим, примјеном наведеног закона уочене су

одређене правне празнине и недоречености које спречавају да његова сврха буде у пракси остварена у пуном капацитету, због чега је у наредном периоду потребно приступити измјенама и допунама наведеног закона и онемогућити уплив било каквог приватног интереса у вршење јавних функција.

4.2. Дигитализација и ефикасност јавне управе

Дигитализација и информатизација јавне управе је предуслов за подизање нивоа ефикасности јавне управе. У наредном периоду биће инсистирано на успостављању ефикасније и брже кореспонденције између органа јавне управе, ради бржег и ефикаснијег доношења одлука, реализације буџета и програма рада институција Дистрикта, а што ће на крају резултирати смањењем бирократије, убрзавањем пружања услуга грађанима, али и свим другим привредним субјектима који су у оквиру свог пословања ослоњени на рад управних органа. Циљ је да се преузму позитивне праксе из ентитета и сусједних држава, а које се односе на електронску регистрацију, подношење захтјева, преузимање захтијеваних аката, вођење електронских дневника за ђаке и пратеће опције које су саставни дио постојећих софтвера (е-беба, е-дневник, е-здравствена легитимација, електронско подношење захтјева за подстицаје у пољопривреди и привреди и слично). За постизање зацртаних резултата није потребно много, треба инсистирати на потпуној примјени постојећег Закона о електронском потпису Брчко дистрикта БиХ, уз евентуалне измјене и допуне истог и других закона и подзаконских аката ради њихове примјене у пуном капацитету, као и на потпуном спровођењу Декларације о унапређивању информатизације Дистрикта, коју је усвојила Скупштина. Поред наведеног потребно је набавити адекватне софтверске инфраструктуре и увезати постојеће системе и на тај начин створити све предуслове за потпуну информатизацију јавне управе.

4.3. Рационалније управљање људским ресурсима

Број запослених у органима јавне управе, али и свим субјектима који се финансирају из буџета Дистрикта представља превелико оптерећење за буџет, те додатно доприноси неефикасности и тромости државног апарата. Због наведеног у наредном периоду потребно је извршити ревизију запошљавања и ангажовања у јавној управи и свим субјектима који се финансирају из буџета Дистрикта са циљем смањења и рационализације расхода по том основу и преусмјеравања вишка средстава на капиталне пројекте и реални сектор.

Ради постизања наведеног циља неопходно је измијенити све прописе којима се дефинише запошљавање, као и донијети одговарајуће подзаконске акте, све са циљем ограничавања новог запошљавања осим у оправданим случајевима, успостављања што објективнијих критеријума за запошљавање, смањења броја запослених кроз добровољни одлазак из администрације уз отпремнине, а уговоре о обављању посебних послова и уговоре о дјелу ставити у рационалне оквире и користити их само у нужним и непредвиђеним ситуацијама.

Такође, неопходно је извршити и свеобухватну анализу организационих планова и систематизација радних мјеста како би се, уз поштовање принципа једнакости, одредили адекватни платни разреди за свако радно мјесто, а у зависности од сложености радног мјеста и комплексности описа послова који га прате. С обзиром на комплексност ове процедуре, а ради избјегавања субјективног поступања приликом одређивања платних разреда, реализацију наведеног циља је потребно спровести кроз ангажовање независне консултантске куће, која ће у потпуности објективно извршити потребну евалуацију.

4.4. Доношење новог просторног плана и регулационих планова

Просторни план је основни докуменат просторног уређења сваке јединице локалне самоуправе. Одређује усмјерење за развој дјелатности и намјену површина те услове за одрживи и уравнотежени развој на подручју града. Актуелни просторни план за територију Дистрикта истекао је 2017. године, и неопходно је донијети нови просторни план за Дистрикт који ће бити основ развоја Дистрикта у сваком погледу. Потребно је задржати сва адекватна рјешења из постојећег просторног плана, нарочито када је ријеч о индустријским зонама које исти предвиђа, али и унаприједити га низом сегмената који ће бити предуслов за даљи привредни, стамбени, еколошки и сваки други развој града. Везано за доношење новог просторног плана, потребно је инсистирати на доношењу регулационих планова ради стварања неопходних предуслова за реализацију свих пројеката који ће бити у интересу свих грађана Дистрикта.

4.5. Градња пословних зона

Позитивни примјери из окружења подстрек су да се убрзано предузму одговарајући кораци ради изградње пословних зона чији ће дијелови, без строго формалних процедура, бити уступљени на коришћење свим привредним субјектима који одлуче да своје пословање започну или наставе на подручју Дистрикта.

Полазећи од те намјере потребно је искористити чињеницу да је у Дистрикту просторним планом дефинисано више индустријских зона, гдје у неким постоје и објекти, те инсистирати на наставку израде регулационих планова за све остале планиране индустријске зоне како би оне што прије биле стављене у функцију и на располагање привредним субјектима. Ради убрзане реализације зацртаних циљева у процедури је доношење закона о предузетничкој инфраструктури у Дистрикту, а неки од наредних корака су и издвајање потребних новчаних средстава и ангажовање извођача ради изградње инфраструктуре неопходне за употребу индустријских зона. Циљ је да Дистрикт има у потпуности уређене индустријске зоне, са свом неопходном и функционалном инфраструктуром (електроенергетском, водоводном, канализационом...) које потенцијалним инвеститорима одмах могу бити стављене на располагање. Такође, потребно је одмах приступити побољшању инфраструктуре у постојећим пословним зонама и привредним субјектима који већ обављају своје пословне активности на територији Дистрикта, пружити сву неопходну подршку ради стварања бољих предуслова за унапређивање њиховог пословања. Неспорна чињеница је да привредницима вријеме значи новац, тако да ће се наведеним поступањем привредницима који желе да инвестирају у Дистрикт, или прошире своје пословање, у потпуности убрзати реализација њихових намјера.

4.6. Растерећење привреде кроз пореску политику

Дистрикт није изолован од државног нивоа и ентитета, те умногоме зависи од пореске политике и економских кретања који се воде на тим нивоима, од политике пензијског и инвалидског осигурања, минималних плата и осталих фактора који утичу на креирање пореске слике и на подручју Дистрикта. Исто тако, општепознат је ниво самосталности Дистрикта у смислу пореског система, те самим тим и капацитета који има ради побољшања економске ситуације. Смањење пореског оптерећења за привредне субјекте који послују на територији Дистрикта биће искључиви фокус у наредном периоду. Без јаке привреде и привредног развоја немогуће је планирати повећање животног стандарда грађана. Нереално је очекивати да без икаквих пореских олакшица и субвенција привредни субјекти повећавају плате радницима, уз константно повећање трошкова и

обавеза које имају. С тим у вези, потребно је растеретити привредне субјекте пореских обавеза које су у надлежности Дистрикта, између осталих и обавеза које се односе на здравствено осигурање радника, те исто искористити као алат путем кога ће се растеретити привредни субјекти, односно у одређеном дијелу и за одређене категорије радника ослободити од обавезе плаћања по том основу.

Потребно је радити на умањењу пореске основице привредним субјектима у још већем од постојећег процента опорезиве основице за износ извршеног улагања у земљиште, грађевинске објекте, постројења и опрему, намјештај и транспортна средства за обављање властите дјелатности на територији Дистрикта и измјенама законодавног оквира проширити прописане ситуације услед којих се може користити ова пореска олакшица.

Пореска политика мора бити усмјерена да подстиче подизање крајње потрошње као и прихода Дистрикта који ће се остварити кроз мјере Владе чији ће циљеви бити стимулисање потрошње, повећање инвестиција као и побољшање пословног окружења. У Општој политици је већ садржан велики број мјера којима се намјеравају подићи крајња потрошња и приходи, а огледају се у повећању социјалних давања, пореским олакшицама, разним субвенцијама, подстицајним мјерама, повољнијим условима за инвестирање у Дистрикт, подстицању извоза и слично.

4.7. Праведнија расподјела директних пореза

У вези с раније наведеним циљем и мјерама које је потребно остварити у наредном периоду, неопходно је извршити ревизију система опорезивања у одређеним областима како би се омогућио додатан приход по основу директних пореза те исти праведније расподијелили, односно преусмјерили гдје је то потребно, а то су привреда и реални сектор који је покретач сваке економије.

Првенствено је потребно успоставити праведнији систем опорезивања грађана када је ријеч о власништву над некретностима. Тренутно нормативни оквир не познаје никакве разлике код пореских обвезника и на једнак начин опорезује све, односно не постоји могућност умањења пореске основице у зависности од величине непокретности и броја чланова домаћинства који живе у њој, него се опорезивање заснива искључиво на вриједности непокретности. Измјенама нормативног оквира на једноставан начин ће се успоставити доста праведнији систем опорезивања непокретности у смислу увођења умањења пореске основице која је утврђена у зависности од броја чланова домаћинства, те на тај начин направити јасна разлика између основних потреба грађана Дистрикта и некретнина које имају карактер луксуза. Наведено нормативно рјешење је социјално најправедније, а омогућило би стварање позитивне буџетске импликације за буџет Дистрикта, која би била коришћена у сврху растерећења привредних субјеката.

У Дистрикту не постоји обавеза плаћања пореза на пренос непокретности, за разлику од ентитета. Увођењем обавезе плаћања наведеног пореза, уз адекватне изузетке којим би се заштитили грађани који се не баве препродајом непокретности, који реинвестирају купопродајну цијену ради куповине друге некретнине, којима је непокретнина поклоњена, и друге адекватне изузетке стекао би се додатан приход у буџет Дистрикта који би, уз планирану финансијску дисциплину, омогућио додатне субвенције привредним субјектима и повећање зараде радницима.

4.8. Ревизија и унапређивање подстицајне политике

Кроз већ поменути измјену законодавног оквира и адекватнији програм подстицаја у привреди које спроводи Одјељење за привредни развој, спорт и културу Владе Брчко дистрикта БиХ, у који ће поред постојећих, имплементирати и све друге мјере које су у надлежности Дистрикта, пружиће се још већа подршка привредним субјектима, олакшаће им се пословање, помоћи да буду конкурентнији на тржишту, али и омогућити већи приходи њиховим радницима.

Неопходно је извршити ревизију система подстицаја који се из године у годину реализују на територији Дистрикта, утврдити стварне ефекте који се њима постижу, те на основу утврђених резултата нове програме за подстицаје прилагодити ефектима које је потребно постићи у будућности, а првенствено унапређивању извозно оријентисане производње. Такође, врло је битно напоменути и чињеницу да је чланом 9 Закона о подстицају у привреду Брчко дистрикта БиХ прописано да Дистрикт може стимулисати правна лица за нове инвестиције у складу с програмом који усвоји Влада Брчко дистрикта БиХ за сваку годину, а максималан износ средстава за стимулисање не може бити већи од 1% (један посто) од укупног износа буџета текуће године. Наведена подстицајна мјера у пракси никад није коришћена, иако овај члан омогућава издавање великог износа буџетских средстава која би била коришћена за подстицање привреде, због чега је потребно да се наведена мјера подстицајне политике користи на адекватан начин, а уз претходне консултације с представницима пореских органа и релевантним представницима привредних субјеката.

4.9. ИТ сектор

Технолошки напредак је предуслов за развој сваке индустрије и привреде. На територији Дистрикта потребно је посветити више пажње ИТ сектору, и исти је неопходно додатно стимулисати и искористити потенцијале које са собом носи. Новитет који до сада није био присутан на подручју Дистрикта биће посебан сет подстицајних мјера и посебни програми подстицаја који ће се односити на привредне субјекте који се баве овом дјелатношћу.

Поред подстицајних мјера које ће бити посебно припремљене за ИТ сектор потребно је уредити области које се односе на такозване freelancere. Ријеч је о области која је у посљедње вријеме све популарнија, нарочито када је Балкан у питању, због ниских трошкова живота у односу на остале државе Европе. Потребно је искористити самосталну законодавну власт коју Дистрикт има на располагању и ову област у поступности уредити с обзиром на све већи број људи који своју животну егзистенцију обезбјеђују управо на овај начин. Неопходно је да Дистрикт и нормативно препозна потенцијал „freelancera“ и у великој мјери олакша њихово пословање, односно да истима кроз измјену Закона о раду Брчко дистрикта БиХ омогући легално пружање својих услуга било коме у земљи или свијету без обавезе оснивања предузећа и финансијског оптерећења које предузеће са собом носи. Са друге стране, измјенама Закона о порезу на доходак Брчко дистрикта БиХ треба дефинисати обавезу плаћања пореза на доходак овим категоријама према прогресивним стопама које би зависиле од њиховог годишњег прихода и на такав начин у потпуности заокружити ову причу у смислу легализације услуга којима се наведена категорија бави, али и прикупљања пореза по том основу.

4.10. Уређење и развој туризма

Потенцијали Дистрикта у области туризма не издвајају се у односу на остала подручја Босне и Херцеговине. Предуслов развоја туризма је успостављање адекватног

законодавног оквира који ће бити основ за уређење ове области, њен развој и даљу промоцију. Потребно је донијети нови закон о туристичкој дјелатности Брчко дистрикта БиХ који ће бити основ за увођење низа нових развојних мјера у области туризма, а нарочито оних које се односе на субвенционисање ове гране привреде и стимулацију свих привредних субјеката који одлуче да се баве овом дјелатношћу. Поред наведеног неопходно је израдити и низ подзаконских аката у овој области како би се статус хотела уредио, уредила категоризација истих и обим услуга које пружају.

У смислу увођења финансијске дисциплине, повећања прихода Дистрикта и њиховог распоређивања у реални сектор, неопходно је уредити пружање услуга смјештаја „стан на дан“. Наведена област, као и низ други сегмената биће уређени израдом новог закона о угоститељству Брчко дистрикта БиХ. Велики број физичких лица на наведени начин пружа услуге смјештаја, те је неприхватљиво да тако распрострањен вид пружања услуга не буде уређен. Због неуређивања наведене области Дистрикт има вишеструку штету јер не располаже уредном евиденцијом о броју туриста, не извршавају се обавезе према Дистрикту кроз плаћање боравишне таксе и пореза, не постоји јединствена евиденција таквих објекта, као ни физичких лица која су пружала услуге смјештаја и др. Новим законским рјешењем физичка лица која пружају услуге смјештаја туристима, дужна би била да те услуге пружају сагласно одредбама Закона о угоститељству, као и да, након претходно извршене обавезне категоризације објекта за смјештај, плаћају све обавезе према Дистрикту.

4.11. Сузбијање фиктивних боловања

Велики проблем органа јавне управе, али и реалног сектора су фиктивна боловања. Неријетко државни службеници користе могућност да отворе боловање како би избјегли поступање по одређеним предметима или се једноставно на тај начин изузели од поступања по одређеним предметима. Тај проблем се све чешће дешава и у реалном сектору, гдје се послодавци свакодневно сусрећу са радницима који на врло лак начин долазе до боловања која нико не контролише и на тај начин праве вишеструку штету послодавцу. Правилником о поступку утврђивања привремене спријечености за рад у потпуности би био ријешен овај проблем, те би наведено нормативно рјешење у великој мјери помогло послодавцима, нарочито у реалном сектору, да одрже континуитет свог пословања и да своје ресурсе не троше на запошљавање и обучавање нових радника како би истима замијенили раднике који право на боловање злоупотребљавају.

4.12. Продуктивнија и технолошки напреднија пољопривредна производња

Технологија је кључ напретка у свакој области, па тако је случај и с пољопривредом. Дистрикт, као и већина Босне и Херцеговине обилује земљом погодном за разне пољопривредне културе, али за стварање конкурентнијих привредних субјеката који се баве пољопривредом, повећање извоза и смањење цијене хране, потребно је максимално оптимизирати пољопривредну производњу и учинити је продуктивнијом, а то је једино могуће кроз технолошки напреднију пољопривредну производњу.

Из наведеног разлога је потребно утврдити циљеве који ће, путем мјера које су имплементирани у Општој политици, у наредном периоду бити остварени, а то су повећање приноса по хектару уз мање радне снаге, оптимизација ресурса и повећање конкурентности пољопривредних производа из Дистрикта на међународном тржишту.

Ради постизања поменутих циљева потребно је већ у наредној години увести нови програми субвенција за пољопривредне произвођаче који у своје пословање уводе

модерне технологије у смислу подржавања пољопривредника кроз субвенције за куповину механизације, прецизну пољопривреду и аутоматске системе за наводњавање. Потребно је радити на организовању радионица и обука о најновијим методама пољопривредне производње, као што су хидропоника, аеропоника и одрживе пољопривредне праксе и повезивању са факултетима и институтима ради унапређивања квалитета сјемена, отпорности биљака на болести и унапређивања приноса кроз научно истраживање.

Увођење подстицаја за пољопривреднике који прелазе на одрживу и органску пољопривреду, чиме се смањује употреба хемикалија и загађење, биће један од дијелова програма субвенционисања пољопривредника.

Потребно је ажурирати регистар расположивог пољопривредног земљишта које је власништво Дистрикта и покренути кампању давања истог у закуп свим пољопривредницима, на фер и праведан начин, како би површине необрађеног пољопривредног земљишта, које је у власништву Дистрикта, биле сведене на минимум.

4.13. Инвестиције у јавни и реални сектор (капитални пројекти)

Привредног развоја нема без инвестиција, инвестиција нема без претходно успостављених адекватних предуслова за инвестирање, а које су саставни дио Опште политике и које су одређене као приоритет рада у наредном периоду. Адекватном пореском политиком, кроз пореске олакшице које ће бити уведене привредним субјектима који послују на територији Дистрикта, унапријед обезбијеђеном инфраструктуром у смислу уређених пословних зона и олакшаном процедуром за коришћење истих, Дистрикт ће постати привлачно подручје за инвестирање.

Поред директних улагања у Дистрикт, који је у том погледу неопходно промовисати, нове инвестиције је потребно обезбиједити и кроз пројекте јавно-приватног партнерства. Закон о јавно-приватном партнерству у Брчко дистрикту БиХ који је у примјени од 2010. године, 2023. године доживио је измјене на основу којих су донесени одговарајући подзаконски акти, због којих је инвестирање путем пројеката јавно-приватног партнерства доста олакшано. Потребно је радити на наставку реализације започетих пројеката путем јавно-приватног партнерства, као промовисању овог вида улагања за све области у којима постоји заједнички интерес за улагање.

Тренутни начин планирања, а самим тим и реализације инвестиција, када је у питању јавни сектор, неадекватан је. У буџету Дистрикта се налази велики број капиталних пројеката у односу на које се етапно обезбјеђују средства, за које неријетко није потпуна ни документација да би се приступило реализацији истих, што је пракса коју треба зауставити. Циљ је укрупњавање капиталних пројеката и планирање мањег броја пројеката од већег значаја за све грађане Дистрикта. Једино таквим приступом ће се омогућити бржа реализација великих капиталних пројеката које је потребно реализовати. Поред низа капиталних пројеката који су саставни дио ове опште политике, а односе се на различите њене области, потребно је реализовати низ других капиталних пројеката који ће подићи квалитет живота грађана, али и који ће им олакшати и уљепшати свакодневни живот. С тим у вези, предузеће се неопходни кораци ради реализације и других капиталних пројеката који се односе на уређење језера на Цигланама, изградњу наставног центра Управе за индиректно опорезивање који ће служити за одржавање обука и унапређивање знања из различитих области, изградњу административног центра код

зграде ЦИПС-а, изградњу зграде Тужилаштва, али и наставак рестаурације објеката од културно-историјске и амбијенталне вриједности.

Поред наведеног већ су иницирани и предузети одређени кораци ради усвајања закона о одржавању зграда Брчко дистрикта БиХ и у наредном периоду се очекује и усвајање овог закона. У Дистрикту у овом тренутку не постоји јединствен закон који би регулисао права и обавезе корисника у погледу одржавања зграда тако да ће нови закон дефинисати област одржавања зграда у погледу одговорности појединачних етажних власника, и одговорних лица чији ће се статус такође дефинисати законом, механизам контроле коришћења, финансирања радова на одржавању стамбеног фонда и надзора над примјеном закона, све с циљем одржавања стања изграђених објеката на задовољавајућем нивоу.

Основни циљ који је потребно постићи кроз усвајање наведеног закона, поред већ побројаних законских рјешења, јесте омогућавање инвестирања јавног сектора у зграде на територији Дистрикта и на такав начин подизање квалитета живота грађана који живе у зградама којима је потребно инвестиционо улагање ради уређења зграда, поправака кровова, увођења лифтова и слично.

4.14. Оспособљавање вишенамјенске хале за одржавање сајмова

Ради привлачења инвеститора потребно је константно радити на промовисању инвестиција у Дистрикт и на изградњи адекватне инфраструктуре. Успостављање маркетиншке кампање на националном и регионалном нивоу која би истакла Дистрикт као сајамски центар за различите привредне гране, уз све нормативне и инфраструктурне погодности које нуди Дистрикт, град би поставило на мапу средина у које је пожељно инвестирати. С тим у вези потребно је предузимање потребних радњи ради изградње или оспособљавања постојећег објекта који ће служити за одржавање сајмова из разних области и прављење кампање Дистрикта као сајамског града у коме би били одржавани велики догађаји, сајмови, конференције и изложбе. Циљ је да се Дистрикт позиционира као регионални центар за сајамску активност, да привуче велики број посјетилаца и излагача, што би подстакло економски развој и омогућило локалној заједници да оствари значајне приходе од туризма, услуга и промоције привреде.

4.15. Лука Брчко као стратешки ресурс Босне и Херцеговине

Јавно предузеће „Лука Брчко“ представља једину међународну ријечну луку у Босни и Херцеговини и кључни је стратешки ресурс за развој привреде, трговине и повезивања земље с међународним тржиштима. Као једина пловна лука у БиХ, Лука Брчко има изузетну улогу у јачању саобраћајне инфраструктуре и подстицању економског развоја на регионалном и националном нивоу.

У наредном периоду потребно је обезбјеђење адекватног финансирања Луке и подршке Луци Брчко кроз измјене релевантних законских и подзаконских прописа. Циљ нам је да се обезбиједи да Лука, као јединствени пловни капацитет БиХ, добије заслужени статус стратешког објекта и приступ финансијским средствима из државног буџета, европских фондова и других међународних извора.

Посебан нагласак је потребно ставити на наставак модернизације лучке инфраструктуре и повећање њене капацитетности како би се унаприједила конкурентност БиХ у региону. Инвестиције у савремену технологију, логистику и одрживе еколошке стандарде биће приоритети, с циљем да Лука Брчко постане регионални транспортни и логистички центар.

Додатно, потребно је јачање сарадње са ентитетским и државним институцијама, како би се обезбиједила боља координација у саобраћајним и привредним политикама које подржавају развој Луке Брчко. Такође, посебну пажњу је неопходно посветити укључивању приватног сектора кроз јавно-приватна партнерства како би се максимално искористили потенцијали овог ресурса.

Лука Брчко представља врата БиХ према европским и свјетским тржиштима, па је потребно јачати њену позицију у оквиру паневропских саобраћајних коридора. Кроз стратешка улагања и унапређивање правног оквира, Лука ће постати кључни покретач привредног раста и повезаности БиХ са сусједним државама и ширим регионима.

Циљ је да се створе услови у којима ће Лука Брчко остварити свој пуни потенцијал као стратешка предност Босне и Херцеговине те допринијети бољој повезаности, привредном развоју и јачању позиције земље на међународном тржишту.

4.16. Зелена енергија

Развој зелене енергије представља кључни приоритет политике Дистрикта у надолazeћим годинама, с циљем да Брчко, као и цијела Босна и Херцеговина, заузме чврсту позицију у глобалној транзицији према одрживим изворима енергије. С обзиром на богате природне ресурсе, потенцијал за развој обновљивих извора енергије, попут соларне, представља огромну прилику за дугорочни економски раст и заштиту околине у овом специфичном подручју.

Главни циљ Дистрикта биће рад на имплементацији досадашњег усвојеног законског и регулаторног оквира те усвајање нових законских рјешења, што ће олакшати улагања у зелену енергију, уз подстицање јавно-приватних партнерстава и омогућавање приступа међународним фондовима. Дистрикт ће се усмјерити на улагање у зелену енергију кроз јавна предузећа, с циљем обезбјеђивања одрживог развоја и ефикасног коришћења обновљивих извора енергије на локалном нивоу. Посебан фокус биће на поједностављењу административних процедура за инвеститоре у овом сектору и обезбјеђење финансијских подстицаја за пројекте који доприносе смањењу емисија стакленичких гасова.

Унапређивање енергетске ефикасности и промоција децентрализоване производње енергије биће у фокусу активности. Брчко ће подстицати изградњу соларних електрана на јавним и приватним објектима, постављање соларних панела на јавне институције како би се растеретило коришћење електричне енергије. Такође, потребно је радити на модернизацији енергетске инфраструктуре у Дистрикту како бисмо обезбиједили поуздано снабдијевање и интеграцију обновљивих извора енергије у електроенергетски систем.

Посебан нагласак треба ставити на едукацију и подизање свијести грађана о важности зелене енергије. Кроз програме субвенционисања домаћинстава за коришћење обновљивих извора енергије, желимо подстаћи ширу употребу соларних панела, топлотних пумпи и других одрживих технологија.

На међународном нивоу, Дистрикт ће радити на јачању сарадње са европским и глобалним партнерима како би обезбиједио приступ финансијским и технолошким ресурсима за имплементацију пројеката зелене енергије. Циљ је да Дистрикт постане лидер у региону у коришћењу обновљивих извора енергије, да доприноси смањењу глобалног загријавања и обезбјеђује одрживу будућност за све грађане.

5. ИЗГРАДЊА ИНФРАСТРУКТУРЕ

У области изградње и унапређивања инфраструктуре на територији Дистрикта је већ предузет низ корака који су неопходни за реализацију започетих пројеката и у наредном периоду постоји јасна визија на који начин завршити започете пројекте и, кроз изградњу и унапређивање инфраструктуре, унаприједити животни стандард грађана Дистрикта у овој области. Фокус ове области Опште политике је унапређивање заштите животне средине и изградња путне и комуналне инфраструктуре.

5.1. Затварање несанитарне депоније

Постојећа депонија која се налази у непосредној близини једног од највећих насеља на подручју Дистрикта дуги низ година представља велики проблем мјештанима насеља Илићка и ријеч је о проблему који је потребно ургентно ријешити у наредном периоду. Студиозно је приступљено рјешавању овог проблема и познати су наредни кораци који ће бити предузети ради санације и затварања постојеће депоније. Имплементација зацртаног плана подразумијева изолацију старог отпада, увођење система за прикупљање и третман процједних вода, одводњу површинских вода, систем за прикупљање депонијског гаса и рекултивацију земљишта, након чега почињу радови на затварању депоније по спровођењу процедуре избора извођача радова путем поступка јавне набавке и приступање одвозу комуналног отпада.

У протеклом периоду, по питању пројекта затварања несанитарне депоније, доста тога је урађено и тренутни статус пројекта је да је у фази објаве тендера за најповољнијег понуђача који је већ крајем 2024. године требао бити уведен у посао затварања депоније. Чињеница је да је услов за затварање депоније одвоз комуналног отпада на регионалну депонију Црни врх, Зворник, те је ради потпуне реализације овог пројекта у ребалансу буџета обезбијеђен довољан износ средстава за одвоз смећа у наредном периоду.

Истрајност у реализацији овог пројекта се исплатила, будући да је већ сада очигледно да ће дугогодишњи проблем Дистрикта, овим пројектом бити елиминисан, односно да више неће бити загађења из старе депоније и биће смањена емисија непријатних мириса и негативних утицаја на животну средину. Након затварања депоније уз испуњење нормативних претпоставки чија је реализација у току, циљ је да се на подручју постојеће депоније поставе соларни панели како би се додатно смањио утицај на околину.

С обзиром да је реално очекивати да на простору Дистрикта, од предвиђених постројења обновљивих избора енергије, једино је могуће очекивати изградњу соларних електрана, усвојен је Закон о обновљивим изворима енергије и ефикасне когенерације Брчко дистрикта БиХ, а у завршној фази је и усвајање правилника ради потпуне реализације и овог пројекта, односно прикључење електрана на електродистрибутивну мрежу Дистрикта чиме би се подстакли домаћи привредници за овај вид производње електричне енергије, растеретила постојећа електромережа и уједно унаприједила животна средина.

5.2. Успостављање центра за управљање отпадом

Након предузимања посљедњих корака ка реализацији пројекта затварања несанитарне депоније потребно је предузети даље кораке како би Дистрикт у потпуности уредио ову област и створио услове за успостављање центра за управљање отпадом. Из наведених разлога иницирано је доношење новог закона о управљању отпадом, чиме ће бити омогућена израда подзаконских аката који ће регулисати комплетну област. До крајњег

циља који је потребно постићи, а то је изградња новог центра за управљање отпадом, потребно је предузети још низ корака почевши од довршетка израде идејног пројекта, обезбјеђења кредитних средстава до одређивања субјекта који ће управљати центром, али крајњи резултат и визија су јасни, а то је успостављање центра који ће унаприједити систем управљања отпадом у складу с ЕУ стандардима, смањити количину отпада који се трајно одлаже на 25% и оптимизирати трошкове транспорта и одлагања, чиме ће се значајно смањити негативан утицај на животну средину.

5.3. Изградња главног транспортног цјевовода

Изградња транспортног цјевовода је један од најзначајнијих капиталних пројеката чијој реализацији се приступило у протеклом периоду и који се тренутно налази у посљедњој фази реализације. Ријеч је о пројекту који је значајан јер трајно рјешава проблем водоснабдијевања Дистрикта и околине, а на чију реализацију се чекало дуги низ година. Коначном реализацијом овог пројекта ће бити изграђен главни транспортни цјевовод Плазуље–Поточари дужине четрнаест (14) километара и пуног капацитета за трајно рјешавање питања водоснабдијевања грађана. У наредном периоду је потребно предузети све неопходне радње ради пуштања у потпуну функцију главног транспортног цјевовода, поднијети потребне иницијативе и предлоге ради омогућавања ширења водоводне мреже на сва домаћинства и привредне субјекте који желе да буду њен саставни дио, али и наставка изградње главног транспортног цјевовода према Брезовом Пољу.

5.4. Изградња ауто-пута и гасовода

Изградња ауто-пута који повезује ентитете и Босну и Херцеговину са земљама Балкана и Европском унијом јако је битан пројекат за Дистрикт. Није ријеч само о класичном инфраструктурном пројекту, него и о важном стратешком пројекту у смислу положаја Дистрикта и његове повезаности са ентитетима, али и његовом још бољем позиционирању за домаћа и страна улагања. Значај овог пројекта је тим већи што је уз трасу ауто-пута планирана и изградња гасовода чиме Дистрикт добија један додатан вид енергетске сигурности, будући да се повезивањем на главни гасовод преко планираних гасних чворишта омогућава гасификација Дистрикта.

Одређени су наредни кораци које је потребно предузети ради реализације овог пројекта, а они се огледају у дефинисању трасе ауто-пута и убрзавању процедуре експропријације земљишта. Реализацијом пројекта ауто-пута и гасовода добија се боља повезаност са остатком Босне и Херцеговине и ширим регионалним тржиштима, што доводи до повећања трговине и инвестиција, смањења транспортних трошкова, мањих трошкова за енергију за привреду и домаћинства, захваљујући гасификацији, што повећава индустријску продуктивност и смањује еколошки отисак, као и привлачи веће инвестиције у привреду, посебно у секторе који захтијевају снажну енергетску инфраструктуру.

5.5. Планска градња путне, комуналне и водне инфраструктуре

У наредном периоду потребно је изградити свеобухватни план развоја путне и комуналне инфраструктуре, који укључује ширење путева, побољшање водоводне и канализационе мреже, као и енергетске инфраструктуре, али и обнову дотрајалих саобраћајница и унапређивање безбједности путем модернизације саобраћајне сигнализације и инфраструктуре у граду.

Потребно је наставити с пројектима који већ започети, а нарочито пројектом потпуне изградње булевара који у овој фази подразумијева изградњу булевара од пруге до потока

Близна. Наиме, изградњом булевара до пруге јасно се види значај булевара и ефекат који је постигнут, а то је већа брзина и проточност саобраћаја, те подизање вриједности насеља која гравитирају ка булевару. Потпуном реализацијом пројекта булевар, на замишљени начин поред адекватније повезаности и уређености источног дијела града, визуелног ефекта који би био постигнут и повећања вриједности тог дијела града, на квалитетан начин би се ријешио и приступ пословним објектима у зони рада и индустрије који се налазе у том дијелу Дистрикта. Такође, неопходно је наставити с пројектима који имају за циљ унапређивање саобраћајне инфраструктуре у смислу изградње мањих обилазница и кружних токова у подручјима Дистрикта гдје је то најпотребније (Избор, Глухаковац, Брка, Кланац, Дубраве), набављање трафостаница у насељеним мјестима, али и регулацију корита ријеке Близне, ријеке Брке и других ријека, ради уређења водне инфраструктуре на адекватан начин.

Јасно је да је за реализацију инфраструктурних пројеката потребно издвојити значајна финансијска средства, те се кроз етапну реализацију пројеката, наизглед велики и недостижни пројекти могу ефикасно реализовати. Поред тога Европска унија располаже фондовима за инфраструктуру, те Дистрикт може аплицирати за ЕУ фондове који су намијењени за развој комуналне и путне инфраструктуре, што ће омогућити бржи напредак у овој области без превеликог оптерећења за локални буџет.

6. ПОЛИЦИЈА

Обавеза Скупштине и Владе је да предузму све мјере и радње које ће обезбиједити да Полиција Брчко дистрикта буде материјално и кадровски опремљена како би могла одговорити савременим изазовима чувања безбједности становника Дистрикта и материјалних добара. Координација рада између Полиције Дистрикта и Министарства безбједности БиХ, државних безбједносних агенција, те надлежних ентитетских и кантоналних министарстава, нарочито је битна за сузбијање организованог криминала (посебно трговине дрогом, људима, украденим аутомобилима и привредног криминала). Посебан нагласак, у свом дјеловању, Полиција Дистрикта треба да стави и на учествовање у реализацији пројеката превенције кроз медијске кампање у области криминалитета и безбједности саобраћаја, као и коришћења опојних дрога, нарочито међу малолетницима и омладином. Полиција треба да активно дјелује у спречавању и сузбијању тероризма и његовом финансирању.

Потребно је појачати сарадњу Полиције с Тужилаштвом, нарочито код тешких облика криминала, укључујући и привредни криминал. О свим активностима, у складу са Законом о Полицији Брчко дистрикта, шеф Полиције ће редовно обавјештавати скупштинску Комисију за јавну безбједност и надзор над радом Полиције, као и Скупштину.

7. ПРАВОСУЂЕ

У оквиру реформе јавне управе потребно је предвидјети формирање одјељења за правосуђе и управу умјесто Правосудне комисије. Скупштина и Влада ће обезбиједити материјалне и друге претпоставке за нормално функционисање правосудних институција Дистрикта. У случајевима процесуирања ратних злочина потребно је успоставити пуну сарадњу институција правосуђа Брчко дистрикта и одговарајућих државних институција

(Суд и Тужилаштво Босне и Херцеговине, СИПА, ОБА). Борба против корупције и организованог криминала мора бити један од приоритета правосудног система Дистрикта ради повећања повјерења грађана у правосудне и остале институције власти. На овом пољу неопходна је тијесна сарадња правосудних институција и Полиције Дистрикта. Институције Дистрикта ће кроз међусобну сарадњу с правосудним институцијама придавати посебну важност јачању владавине закона, досљедном спровођењу закона и извршавању судских пресуда.

Независност правосуђа Дистрикта и његова финансијска аутономија гарантоваће се у оквиру буџета. Дистрикт је определијељен јачању независности судства и унапређивању његове ефикасности и капацитета. Скупштина и Влада ће сарађивати са институцијама правосуђа Дистрикта у погледу побољшања законских и других рјешења у вези са отклањањем проблема из области њиховог дјеловања.

Јавност треба бити упозната, у складу с позитивним законским прописима, с појавним облицима криминалитета и са степеном рјешавања тих дјела.

8. РЕВИЗИЈА

Канцеларија за ревизију јавне управе и институција у Брчко дистрикту интензивираће свој рад на ревидирању свих одјељења Владе и институција Дистрикта ради праћења законитости њиховог рада. Скупштина ће обезбиједити све потребне финансијске и друге услове да ревизија ради по закону и ревизорским стандардима, без утицаја политике. Потребно је предузимати даље мјере на развијању и јачању финансијске дисциплине и контроле у јавном сектору, као и независности ревизије у складу с међународним стандардима и најбољом праксом контроле и ревизије. Канцеларија за ревизију јавне управе и институција у Дистрикту обезбиједиће да ревизори у свом раду буду независни од политичких утицаја, да поштују основна начела ревизије и етички кодекс за ревизоре у јавном сектору, при чему морају спријечити неовлашћено изношење повјерљивих информација појединцу, групама или јавности. Ревизија ће интензивирати своју сарадњу с Тужилаштвом Дистрикта ради процесуирања утврђених незаконитости у раду ревидираних субјеката.

9. САРАДЊА СА ИНСТИТУЦИЈАМА БиХ И ЕНТИТЕТИМА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Основна оријентација Владе и Скупштине у идућем периоду је да, кроз реформе које се спроводе, обезбиједи и сачувају мјесто Дистрикта које му припада сходно Коначној арбитражној одлуци и Уставу БиХ. Неопходно је обезбиједити адекватно представљање и заступање Дистрикта у државним институцијама Босне и Херцеговине, као и успостављање одговарајућих механизма тих односа ради заштите интереса Дистрикта.

Влада и Скупштина ће интензивирати сарадњу са ентитетима по питању развоја овог простора, успоставити складне односе уз међусобно уважавање, информисање и транспарентан рад, те дефинисати и спровести многобројне међусобне споразуме. Дистрикт је определијељен да гради односе на начелима дијалога и обостраних интереса. Са ентитетским владама, кроз договор и сарадњу, треба рјешавати сва отворена питања те заједнички дјеловати ради рјешавања крупних инфраструктурних пројеката који су од

интереса за Дистрикт. Сарадња треба да се одвија на нивоу влада и скупштина, а уколико се укаже потреба, и на неком другом нивоу.

Дистрикт ће настојати да успоставити и одржава сарадњу са државним институцијама и институцијама ентитета на најширем могућем основу како би се на ефикасан начин рјешавала сва отворена питања и реализовали процеси и пројекти који су од значаја за јачање, раст и развој Дистрикта.

10. ЕВРОПСКИ ПУТ

Општа политика у наредним годинама у потпуности ће бити посвећена убрзању европског пута Дистрикта као кључног дијела стратегије развоја и стабилизације. Свјесни да је Европска унија симбол мира, стабилности и напретка, фокус је на усклађивању са европским стандардима и стварање услова за отварање преговора о чланству.

У пракси, радиће се на досљедном спровођењу реформи које су неопходне за постизање европских интеграција. Посебан нагласак биће стављен на јачање владавине права, унапређивање административних капацитета и хармонизацију законодавства са европским правним оквиром. Транспарентност у раду институција и борба против корупције биће основни принципи по којима ће се дјеловати.

У економском смислу, усмјерење ка ЕУ отвара врата за приступ фондовима за развој инфраструктуре, дигитализацију, зелену транзицију и унапређивање конкурентности привреде. Приоритет ће бити стварање повољног пословног окружења кроз реформе у подручју јавне управе, пореске политике и подршке малим и средњим предузећима, уз подстицање страних улагања.

Као дио европског пута, посебан фокус ставиће се на развој образовног система и младих. Хармонизација образовања са стандардима ЕУ, подстицање мобилности студената и наставника, као и повећање улагања у науку и истраживање, омогућиће стицање знања и вјештина потребних за будући привредни раст. Осим тога, радиће се на креирању програма за запошљавање младих како би остали у земљи и доприносили њеном напретку.

Осим унутрашњих реформи, политика ће бити посвећена регионалној сарадњи и промоцији мира и стабилности. Сматрамо да је европска перспектива цијелог Западног Балкана кључ за дугорочни напредак и чврсту интеграцију у европске токове.

С обзиром на то да је отварање преговора о чланству сложен процес, потребни су континуирани напори и политичка воља. Циљ је да Дистрикт, као административна јединица с посебним статусом, постане примјер успјешне интеграције европских вриједности и стандарда. У наредном периоду потребно је радити предано, транспарентно и одговорно како би био остварен овај стратешки циљ, доприносећи бољем животу свих грађана.

11. ЉУДСКА ПРАВА

Европском конвенцијом о заштити људских права и основних слобода утврђено је да се мора обезбиједити највиши степен међусобно признатих људских права и слобода.

Сходно томе, Скупштина, Влада и остале институције Дистрикта морају обезбиједити највиши степен поштовања демократских начела и заштите људских права и слобода.

Скупштина ће редовно надзирати стање у области људских права, те пратити извјештаје Полиције и других институција Дистрикта, како би се могло правовремено реаговати и како би била санкционисана свака дискриминација по питању пола, расе, вјере, политичког или другог увјерења, националног или било којег другог поријекла. Непоштовање одредаба у вези с равноправном употребом службених језика и писама, као и кршење других људских права и слобода за посљедицу треба да има покретање одговорности.

Потребно је утврдити програме едукације у школама и другим образовним институцијама, ширити начела толеранције, владавине права и демократије, како људска права не би била угрожена.

Дистрикт ће обезбиједити остваривање права националних мањина кроз досљедно спровођење Закона о заштити права националних мањина, при том уважавајући и одредбе Оквирне конвенције за заштиту права националних мањина.

12. РЕЗИМЕ

Општа политика, кроз јасно дефинисане области, приоритете и мјере, даје правац дјеловања у предстојећем четворогодишњем периоду. Кључни циљ, којем се треба посветити с пуном преданошћу, јесте подизање животног стандарда свих грађана Дистрикта. Јасно је да се овај циљ може остварити само кроз уравнотежен и интегрисан развој свих сектора – од здравственог и образовног система, преко социјалне политике и привредног напретка, до модерне и одрживе инфраструктуре.

Свака од ових области захтијева координирано и синергијско дјеловање како би се постигли одрживи резултати који ће доприносити квалитету живота свих грађана. Потребно је кроз синхронизоване напоре поставити стабилне темеље за будућност Дистрикта и створити услове за његов даљи напредак.

У наредним буџетима Дистрикта нагласак ће бити на одрживим инвестицијама – избегавајући потрошачке приступе, фокусираће се на рационализацију трошкова, финансијску дисциплину и увођење стандарда који ће позиционирати Дистрикт као примјер позитивних привредних иницијатива, друштвене стабилности и функционалног здравственог система.

Пред нама су конкретни кораци ка унапређивању здравствених услуга, што укључује **изградњу и опремање нове болнице**, отварање **онколошке болнице** и **дијагностичког центра**, као и свеобухватну информатизацију здравственог система. Потребно је развијати нову политику управљања медицинским кадром и уводити професионалне стандарде како би се смањиле листе чекања и побољшала доступност есенцијалних лијекова.

На пољу социјалне политике, циљ је увођење **дјечјег доплатка за свако дијете** у складу са социјалним картама, увођење **једнократне помоћи за родитеље ђака првака**. **Неопходно је наставити** с пројектима за подстицање првог запослења и

самозапошљавања, а кроз програме стамбене политике омогућити младима стабилнији почетак.

У образовању су потребна **улагања у инфраструктуру**, увођење **мале матуре** и стварање модерног, конкурентног и инклузивног система високог образовања и дуалног образовања, те пружање више културно-забавних садржаја и већих улагања у спорт. Потребно је успоставити професионалне спортске садржаје и дворане, што ће допринијети квалитетнијем друштвеном животу и здрављу свих генерација.

Кроз **борбу против корупције**, информатизацију јавне управе и рационалније управљање ресурсима, радиће се на повећању ефикасности и транспарентности рада институција. Обезбиједити планирање кроз **нови просторни и регулациони план**, омогућити градњу пословних зона и олакшати привреду кроз пореску политику која ће стимулисати улагања и праведнију расподелу пореза.

Осим привредних активности, пажњу посветити **развоју туризма**, унапређивању ИТ сектора и модернизацији пољопривредне производње, радити на позиционирању Луке Брчко као стратешког ресурса БиХ. Еколошки пројекти, попут затварања несанитарних депонија и успостављања центра за управљање отпадом, те изградња кључне инфраструктуре као што су **главни транспортни цјевовод, ауто-пут и гасовод**, имаће значајан утицај на здравље и квалитет живота грађана Дистрикта.

Општа политика представља смјерницу за изградњу стабилног и просперитетног Дистрикта, стварајући услове за дугорочни развој и напредак заједнице.

Број: 01-02-548/25

Брчко 9. априла 2025. године

ПРЕДСЈЕДНИК
СКУПШТИНЕ БРЧКО ДИСТРИКТА БиХ
Дамир Булчевић, дипл. ек.